

Nyanlända barn i Stockholms skolor

Till dig som är förälder eller vårdnadshavare till
barn som ska börja i svenska skolan

1. Den svenska skolans värdegrund

Den svenska skolan vilar på demokratiska värden. Skolan arbetar för jämställdhet mellan kvinnor och män, yttrandefrihet och allas lika värde. Detta står i skollagen.

I skolan ska alla barn få kunskaper som ger dem en grund att stå på nu och i framtiden. Skolans uppdrag är att stötta alla elever att utveckla sina förmågor så långt som möjligt. Både flickor och pojkar ska delta i alla ämnen och på alla lektioner i skolan.

Skolan undervisar om hur man ska förhålla sig till varandra och vad ett demokratiskt samhälle innebär.

Undervisningen är konfessionsfri. Det betyder att läraren inte får påverka en elev i någon religiös riktning och ingen enskild religion får påverka utbildningens innehåll.

2. Vad kostar skolan?

Alla skolor är avgiftsfria och finansieras av skattemedel.

Ditt barn får det material som behövs i undervisningen, som pennor och skrivböcker. Vissa skolböcker får eleven låna under tiden hen studerar ämnet. Du behöver inte köpa några böcker till ditt barn. I grundskolan har ditt barn tillgång till dator och/eller surfplatta när undervisningen kräver det. Elever i gymnasieskolan får låna en dator eller iPad under tiden de är inskrivna på skolan.

I grundskolan och gymnasieskolan får ditt barn gratis lunch. Specialkost serveras om ditt barn har medicinska skäl, till exempel allergi. Specialkost av religiösa och etiska skäl erbjuds så långt som möjligt. Specialkost kan till exempel vara mat utan fläskkött eller vegetarisk mat.

För ämnet idrott och hälsa måste ditt barn ha med sig lämpliga kläder och skor för att springa och röra sig i. Dessa betalas av dig.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur ansöker jag om specialkost för mitt barn?
- Vad gör de i ämnet idrott?
- Jag undrar över simundervisningen. Berätta!

3. Obligatorisk närvaro

Elever som har börjat i svensk grundskola har obligatorisk närvaro. Det innebär att ditt barn ska vara närvarande i skolan varje skoldag, förutsatt att hen är frisk. Särskilda regler gäller för ledighet.

Elever i gymnasieskolan med uppehållstillstånd har rätt till studiebidrag för heltidsstudier. Om eleven har för hög frånvaro kan detta bidrag dras in. Det kan också påverka andra eventuella bidrag som er familj får.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur anmäler jag att mitt barn är sjukt?
- Hur ansöker jag om ledighet?
- Mitt barn går på gymnasiet. Hur söker vi studiebidrag?

Kunskapssynen i den svenska skolan

Olika skolsystem premierar olika kunskaper. Den svenska skolan har gått från att värdesätta elevens förmåga att lära in och återberätta fakta utantill, till en kunskapssyn där **även** elevernas förmåga att **använda** sina faktakunskaper värdesätts. Detta kan ske genom att eleverna får träna sig i att jämföra, dra slutsatser och resonera om till exempel orsaker och konsekvenser. Eleverna får också utveckla sin förmåga att formulera egna åsikter och framföra argument.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur vet jag om mitt barn har läxor och prov?
- Får jag vara med på en lektion i skolan?

4. Grunden till en bra skolgång för varje elev

Alla elever ska känna sig trygga i skolan och få de bästa förutsättningarna för att lära och utvecklas. Elevens möjligheter att klara skolan bra ökar när samarbetet mellan hem och skola fungerar väl. Både skola och hem har en möjlighet att bidra till ett gott samarbete.

Skolan ska:

- ge ditt barn möjlighet att tillägna sig goda kunskaper och en god social kompetens
- hjälpa ditt barn att förstå målen för varje ämne i varje årskurs så att ditt barn kan ta ansvar för sitt lärande
- hjälpa ditt barn att förstå vad just hen ska utveckla för att nå kunskapsmålen
- utbilda ditt barn till att ha ett demokratiskt förhållningssätt
- arbeta aktivt för jämställdhet genom att flickor och pojkar bemöts likvärdigt
- arbeta för att ditt barn inte utsätts eller utsätter en annan elev för mobbning, kränkningar eller diskriminering – och om det ändå händer ska skolan arbeta för att det snarast upphör
- ge dig regelbunden information om arbetet i skolan och kontakta dig om det finns någon oro kring ditt barns utveckling eller situation på skolan

- bjuda in till **föräldramöten** och utvecklingssamtal.
På föräldramöten får du träffa ditt barns lärare.
På föräldramötet får du bland annat veta vad eleverna lär sig i skolan och hur ditt barns klass fungerar.
På **utvecklingssamtalet** handlar samtalet om ditt barn.
Då träffar du och ditt barn läraren för att samtala om hur ditt barn utvecklas i de olika skolämnena. Ni kommer också att tala om ditt barns sociala utveckling.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur hjälper skolan mitt barn att förstå målen i ämnena?
- Mitt barn säger att det blir retat i skolan. Vem pratar jag med?
- Vem säger jag till när jag behöver tolk, när ni vill ge mig viktig information om mitt barn.

Förälder/vårdnadshavare/kontaktperson ska:

- delta i de möten du blir kallad till i skolan
- ta del av information från skolan, till exempel veckobrev eller klassblogg
- anmäla om ditt barn är sjukt enligt skolans rutiner
- kontakta skolan om du har frågor eller är orolig över något som gäller ditt barn
- se till att ditt barn är utvilat och kommer i tid till skolan varje dag
- se till att ditt barn har med sig skolböcker och idrottskläder som behövs för skoldagen
- ta del av skolans regler och hjälpa ditt barn att förstå och följa dem
- visa intresse för ditt barns skolarbete genom att ställa frågor.

Förslag på frågor att ställa till ditt barn:

- Vad arbetar ni med i matematiken just nu?
- Berätta tre saker som du lärt dig idag.
- Vad var roligast i skolan idag och varför var det så kul?
- Berätta för mig vad läxan handlar om.
- Vad tycker du är lätt/svårt med läxan?
- Hur kan jag hjälpa dig?

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Var hittar jag skolans ordningsregler?
- Var hittar jag mitt barns schema?
- Mitt barn behöver hjälp med läxorna.
Kan skolan hjälpa till?
- Hur kan jag ta del av veckobrev eller liknande?
Finns det hjälp med att få det översatt?
- Var hittar jag kontaktuppgifter till mina barns lärare?

Du har rätt till tolk på möten i skolan

För att kunna stötta ditt barn så bra som möjligt är det viktigt att alla på mötet förstår allt som sägs. Därför har du rätt till tolk. Anmäl detta till skolan så ordnar de en tolk på det språk som du talar.

Det är viktigt att du som förälder går på möten med skolan. Du ska inte skicka en släkting eller en vän. Det är inte heller lämpligt att ta med en släkting eller ett äldre syskon som tolk.

I en familj där alla måste lära sig ett nytt språk är det ofta barnen som snabbast utvecklar det nya språket, tack vare att de går i skolan. Det gör att många vuxna använder barn som tolkar i olika situationer. Vetenskapliga rapporter visar att detta ofta är negativt både för barnet och för föräldrarna. Barnet får ett ansvar att framföra information om sig själv, vilket är svårt att hantera. Föräldern riskerar att hamna i en beroendesituation till sitt barn, vilket inte är bra för relationerna inom familjen. Det kan dessutom innebära att både skolan och föräldern väljer att inte prata om viktiga saker som handlar om barnet. Om båda föräldrarna kommer på mötet och en av er talar bra svenska och den andra inte så bra svenska, ska ni ändå beställa tolk hos skolan. Det är viktigt att alla förstår allt som sägs på mötet.

Tolkens uppgift är att neutralt överföra information mellan personerna i samtalet. Tolken ska inte ha egna åsikter om dig eller ditt barn och får heller inte sprida vidare det som sägs på mötet. Du betalar inget för att ha en tolk med på mötet.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur långt i förväg behöver jag anmäla behov av tolk?

SKOLANS ORGANISATION

Välkommen till en skola i Stockholms stad

I Stockholm finns stadens egna kommunala skolor och fristående skolor. Alla skolor följer samma läroplan och arbetar mot samma kunskapskrav. Kunskapskraven fastställs av Skolverket.

5. I vilken skola ska mitt barn gå?

Elever som ska gå i förskoleklass upp till årskurs 6 placeras på en skola nära folkbokföringsadressen. Elever i årskurs 7 till 9 kan placeras längre bort, beroende på vilken skola som har plats.

Om du senare vill att ditt barn ska gå på en annan skola i Stockholm så ansöker du om det själv. Sök då på ”Söka skola Stockholm” på internet. Eleven kan börja på den sökta skolan endast om det finns ledig plats på den.

Du kan även ansöka om att få plats för ditt barn i en fristående skola. En del av de fristående skolorna hittar du genom ”söka skola Stockholm” medan andra får du söka till direkt.

Placeras ditt barn i en skola som ligger långt från hemmet kommer skolan att betala för ett SL-kort så att ditt barn

kan åka till och från skolan. Väljer du en annan skola än den du blivit erbjuden har den skolan ingen skyldighet att betala ett SL-kort för ditt barn oavsett avstånd.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Får mitt barn gå själv till och från skolan?
- Har mitt barn rätt till SL-kort?

I vilken skola kan mitt barn gå i om det har en funktionsnedsättning?

För barn och ungdomar som har en intellektuell funktionsnedsättning eller en allvarlig funktionsnedsättning finns speciella skolformer.

Specialskolan är till för elever som till exempel har en svårare synskada eller hörselskada. Skolan anpassar undervisningen utifrån det behov eleverna har.

När eleverna går sista året i grundskolan söker de till gymnasieskolan.

Grundsrskolan är till för de elever som inte klarar grundskolans kunskapskrav på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning. Skolan anpassar undervisningen utifrån de behov eleverna har. Efter grundsrskolan kan eleverna fortsätta på gymnasiesärskolan.

Gymnasiesärskolan vänder sig till ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning och är fyraårig. Det finns nio yrkesinriktade program men också individuella program för elever som behöver en utbildning anpassad för de egna förutsättningarna.

Förslag på frågor att ställa till skolan:

- Jag funderar på om mitt barn behöver gå på en grundsärskola. Vem ska jag prata med?
- Jag tror att mitt barn har en hörselnedsättning. Vilket stöd finns att få?

Fritidshem och fritidsklubb

Under den delen av skoldagen ditt barn inte går i skolan kan ditt barn vara i fritidshem eller på fritidsklubb, det kan vara före och efter skoldagen. Det gäller även på lov och studiedagar. Fritidshem är för barn i förskoleklass till årskurs 3 och fritidsklubb för barn i årskurs 4-6.

Det är frivilligt att gå i fritidshem eller på fritidsklubb. Du betalar en avgift varje månad som är beroende på hur mycket du tjänar.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur anmäler jag mitt barn till fritidshem eller fritidsklubb?
- Vad gör de på fritidshemmen/fritidsklubben?
- Vad kostar det för mitt barn att gå på fritidshem/fritidsklubb?
- Får mitt barn gå på fritidshem/fritidsklubb om jag inte arbetar?

Vad är det för skillnad mellan förberedelseklass och direktplacering?

En **förberedelseklass** är en undervisningsgrupp för nyanlända elever. Där arbetar de extra mycket med svenska språket.

I Stockholms kommunala skolor placeras ofta nyanlända elever (årskurs 7 till 9), som varit i Sverige kortare tid än ett år, först i en förberedelseklass. Eleven ska vara inskriven i en ordinarie klass och följa undervisningen i något ämne redan från början, samtidigt som den går i förberedelseklassen. Ju mer svenska eleven lär sig, desto fler ämnen läser hen med sin ordinarie klass.

Elever i förskoleklass till årskurs 6 kan placeras direkt i ordinarie undervisning, så kallad direktplacering, eller i en förberedelseklass. Det ser olika ut på olika skolor. Det är skolans rektor som beslutar om direktplacering eller förberedelseklass.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Kommer mitt barn att gå i förberedelseklass?
- Vilka ämnen kommer mitt barn att börja läsa med sin ordinarie klass?

6. Kan mitt barn gå i skolan fast det är över 16 år?

Är ditt barn mellan 16 och 19 år kan hen söka till gymnasieskolan. I gymnasieskolan kan man läsa program som leder till en yrkesbehörighet/kompetens (yrkesförberedande program), som till exempel undersköterska, snickare, elektriker med mera. Man kan också läsa program som är mer teoretiska (högskoleförberedande program) och som leder till att man kan studera vidare på universitet och högskola.

Har man inte alla betyg som krävs för att börja på ett yrkesförberedande eller högskoleförberedande program kan man läsa på ett introduktionsprogram. Längden på ett introduktionsprogram varierar utifrån behovet för varje enskild elev.

Språkintruktionsprogrammet

Har ditt barn inte varit så länge i svensk skola att hen har kunnat få betyg i svenska så kan ditt barn söka till Språkintruktionsprogrammet. Där kan eleverna läsa mer svenska och andra kurser som behövs för att studera vidare.

Även om ditt barn kommer sent till Sverige så finns det flera olika möjligheter för hen att läsa vidare.

Läs mer om gymnasieprogram och antagning på:
www.utbildningsinfo.se

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Vad krävs för att kunna söka ett yrkesförberedande eller högskoleförberedande program?
- Kommer mitt barn hinna få behörighet till gymnasiet?

7. Vilka stödinsatser kan skolan ge mitt barn?

För att ditt barn ska lyckas så bra som möjligt finns det hjälp att få på olika sätt.

Elevhälsoteam

Eleverna ska må bra och trivas i skolan. Det är en viktig grund för gott självförtroende, socialt samspel och bra studieresultat. Därför har skolan ett elevhälsoteam som vid behov ska kunna stötta enskilda elever.

I teamet ingår skolläkare, skolsköterska, psykolog, specialpedagog, studie- och yrkesvägledare samt kurator. Vissa finns i skolan flera dagar i veckan och andra kommer vid bokade tillfällen.

Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Vad gör studie- och yrkesvägledaren?

Studie- och yrkesvägledare har kunskap om utbildningsvägar, yrken och arbetsmarknad.

När ditt barn ska studera vidare efter grundskolan eller gymnasiet, kan det vara svårt att veta vilka möjligheter som finns och vilka intagningskrav som gäller för olika utbildningar. Det är viktigt att eleven får så mycket kunskap som möjligt innan valet görs. Studie- och yrkesvägledaren hjälper ditt barn att hitta rätt bland olika alternativ och stöttar hen i processen att välja kurs eller skola.

Vad gör kurator och socialpedagog?

Kuratorn arbetar både förebyggande och vid akuta problem kring elevernas sociala situationer.

Flera skolor har socialpedagoger som ofta arbetar i klasserna med det sociala samspelet.

Ditt barn kan själv välja att gå och prata med kurator eller socialpedagog om hur hen mår. Du kan även ta kontakt om du är orolig för hur ditt barn mår eller betar sig.

Vad gör skolläkaren och skolpsykologen?

Skolläkare och skolpsykolog arbetar ofta på flera skolor och anlitas vid behov från skolan. Till exempel när det behöver utredas om ett barn har särskilda behov.

Vad gör Skolsköterskan?

Skolsköterskan följer elevernas fysiska utveckling. Skolsköterskan tar även hand om ditt barn om det gör sig illa eller plötsligt inte mår bra under skoltiden. Är ditt barn sjukt ska det gå till vårdcentralen.

Vad gör specialpedagogen och specialläraren?

Specialpedagogen arbetar med de elever som behöver extra stöd i att läsa och skriva eller i matematik.

Specialläraren kan tillsammans med ditt barn träna extra mycket på t ex att läsa eller räkna.

Förslag på frågor du kan ställa till skolan:

- Hur ofta är kurator och skolsköterskan på skolan?
- Hur gör jag eller mitt barn om hen behöver stöd från kurator?

- När ska jag gå till skolsköterskan och när ska jag gå till vårdcentralen med mitt barn?
- Vad heter de olika personerna som arbetar i EHT (elevhälsoteamet) på skolan?
- I vilka situationer och när kommer mitt barn träffa de olika professionerna inom elevhälsovårdsteamet, till exempel skolsköterska eller studie- och yrkesvägledare?

Plats för anteckningar:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Studiehandledning och modersmålsundervisning

För att ditt barn ska få goda möjligheter att lära och utvecklas i skolan har hen rätt till **studiehandledning**. Det innebär att ditt barn får stöd i att förstå ämnesundervisningen av en studiehandledare som kan elevens modersmål eller tidigare undervisningsspråk.

Vetenskaplig forskning kring flerspråkiga elever visar att studiehandledning är en framgångsfaktor för elevens utveckling i både svenska språket och övriga ämnen.

Undervisningen i ämnet **modersmål** ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål. Vetenskaplig forskning visar att en elev, som får möjlighet att utveckla sitt modersmål både muntligt och skriftligt, förstärker inläringen i såväl svenska som andra skolämnen. Det stöttar ditt barn att lyckas bra i skolan. Språkforskning rekommenderar föräldrar att tacka ja till erbjudandet om undervisning i modersmål. Betyg ges i ämnet modersmål. Betyget räknas med vid ansökan till gymnasium och högskola.

Förslag på frågor att ställa till skolan:

- Hur ansöker vi om modersmålsundervisning?
- Mitt barn har rätt till studiehandledning på modersmålet. Hur avgör ni vilka ämnen mitt barn får studiehandledning i?
- Vilken tid och var får mitt barn undervisning i modersmål?

9. Fler begrepp du kan komma att möta i kontakten med ditt barns skola:

ISP (individuell studieplan)

Alla nyanlända elever från årskurs 7 och uppåt ska få en individuell studieplan. Den ska innehålla målet med studierna, dvs vad eleven ska hinna uppnå. Den ska också innehålla vilka ämnen eleven kommer läsa. Individuella studieplanen ska vara tidsbestämd.

Prioriterad timplan

Nyanlända elever som behöver extra stöttning i svenska, kan få fler timmar i det ämnet under ett års tid. Antalet sammanlagda timmar eleven får undervisning ska dock vara detsamma. Det är bara antalet ämnen som får ändras.

Extra skolår i grundskolan

En elev som har slutfört årskurs nio, när skolplikten normalt upphör, utan att ha nått de kunskapskrav som minst ska uppnås har rätt att slutföra utbildningen under ytterligare två år. Beslutet om extra år i grundskolan blir oftast bäst om det fattas i samråd med skolan.

Förslag på frågor att ställa till skolan:

- Vem skriver individuella studieplanen?
Kan vi vara delaktiga på något sätt?
- Finns det någon tanke om en prioriterad timplan för mitt barn?
- Borde jag ansöka om extra år i grundskolan för mitt barn? Hur gör jag det?

Alternativa vägar genom det svenska skolsystemet

Ditt barn kan nå behörighet till gymnasiet eller högskola på flera olika sätt.

